

NEJVITIPNĚJŠÍ KNIHA O FOTBALE EVER!

**PETER
CROUCH**

*Jak být
fotbalistou...
a nezbláznit se*

EXKLUZIVNÍ POHLED DO ZTŘEŠTĚNÉHO ZÁKULISÍ FOTBALU

Jak být fotbalistou... a nezbláznit se

Bezesporu nejvtipnější kniha o fotbale *ever*, v níž se dozvíš, jaké vztahy mezi hráči panují v šatnách, sprchách nebo dokonce na toaletách, jak to funguje v klubovém autobuse a co se odehrává v drahých nočních klubech. Peter Crouch ti se sarkastickým humorem odhalí náтуру současných fotbalistů, jejich úlety, vrtochy i čirá bláznovství, která se vymykají nejdivočejší představivosti, ať už jde o jejich účesy, tetování, auta, nebo disciplínu. Budeš se bavit, na to se dá vsadit Peterova vyzáblá levá ruka, která se ze všeho nejvíc podobá namočené špagetě.

FOTOGRAFICKÁ PŘÍLOHA

První strana: (nahore) autor knihy, (uprostřed)

Press Association, (dole) autor knihy

Druhá strana: (nahore) Press Association, (dole)

Press Association

Třetí strana: (nahore) autor knihy, (uprostřed)

Press Association, (dole) Reuters

Čtvrtá strana: (nahore) Press Association, (uprostřed)

Getty, (dole) Press Association

Pátá strana: (nahore) autor knihy, (uprostřed)

Propaganda-Photo, (dole) Comic Relief/Ian Tuttle

Šestá strana: (nahore) Getty

Sedmá strana: (tweety) všechny autorovy s výjimkou

(vpravo nahore) Declan Penman, (fotografie použita

v tweetech) vlevo: Graham Chadwick/Daily Mail/

/Solo Syndication, vpravo: Getty

Osmá strana: (uprostřed) Reuters, (dole) Getty

PETER CROUCH

*Jak být
fotbalistou...
a nezbláznit se*

JAK BÝT FOTBALISTOU... A NEZBLÁZNIT SE

Peter Crouch

Přeloženo z originálu **HOW TO BE A FOOTBALLER**

vydaného ve Velké Británii v roce 2018.

Vydáno se souhlasem nakladatelství Ebury Publishing.

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401

jako svou 9290. publikaci

Překlad Martin Jun

Redakce a jazyková korektura Ondřej Kučera

Grafická úprava a sazba Miroslav Ferdinand

Počet stran 312

První vydání, Praha 2024

Vytiskly tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

Copyright © Peter Crouch, 2018

Czech translation © 2024 Grada Publishing, a.s.

First published as HOW TO BE A FOOTBALLER in 2018 by Ebury Press, an imprint of Ebury Publishing. Ebury Publishing is part of the Penguin Random House group of companies.

This translation is published by arrangement with Ebury Publishing.

All rights reserved

ISBN 978–80–271–7341–9 (ePub)

ISBN 978–80–271–7340–2 (pdf)

ISBN 978–80–271–3213–3 (print)

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

OBSAH

ÚVOD	7
ŠATNY	11
RITUÁLY	21
AUTA	36
OBRÁNCI	50
TETOVÁNÍ	61
TRÉNINKOVÁ CENTRA	69
OBLEČENÍ	84
VOLEJE.....	96
TÝMOVÝ AUTOBUS.....	104
PŮSTY	112
OSLAVY.....	120
ROZHOVORY	139
DOMY	150
PŘESTUPY	160
HUDBA.....	179
NADÁVKY	192
HLAVIČKY.....	203
ÚČESY.....	219

BRANKÁŘI	229
POVYRAŽENÍ.....	242
LIGA MISTRŮ VERSUS FA CUP.....	257
SPONZORING	265
HOTELY	275
SOCIÁLNÍ SÍTĚ	283
GERRARD.....	292
PODĚKOVÁNÍ.....	303

ÚVOD

Vždycky jsem chtěl být fotbalistou. Samozřejmě že jo. Ani basketbalistou, jak se mě denně ptají, ani pokrývačem, který nepotřebuje žebřík, ani ošetřovatelem v ZOO rozmlouvajícím s žirafami tváří v tvář. K tomu všemu se za chvíli dostaneme. Zatím... ne, počasí tady nahoře se neliší. Díky za optání.

Jsem rád, že tohle máme za sebou. A teď. Fotbalistou se staneš, protože fotbal miluješ, protože jsi strávil dětství tak, že jsi trénoval „nůžky“ proti pletivu tenisových kurtů v místním parku, protože ses v telce díval na mistrovství světa a zamiloval ses do gólů, dresů, vášně, vzrušení i týmové hymny s rapovanou částí. Staneš se fotbalistou, protože to nevzdáš, ani když tě sportovní ředitel neustále posílá na hostování do neligových klubů. Přestože tvoje první zápasy doprovází smích a skandování: „Obluda! Obluda! Obluda!“ a „Víš v cirkuse, že jsi tady?“, přestože o polovinu při odchodu ze hřiště vidíš tátu, jak se pere se skupinou fanoušků, kteří přímo před ním nadávali jeho synovi. Staneš se fotbalistou, protože dokážeš míč zpracovat mnohem lépe, než kdokoli očekává od kluka tvých rozměrů, a zahrát volej způsobem, který mate lidi s utkvělou představou, k čemu může být vysoký hráč užitečný. A potom se naučíš hlavičkovat tak dobře, jak všichni očekávali, že dávno umíš. Staneš se fotbalistou, protože miluješ fotbal.

A pak fotbalistou jsi a najednou se ocitáš v tom nejpodivnějším, nejlegračnějším a nejnePOCHOPITELNĚJŠÍM světě ze všech. Ve světě, v němž jeden ze spoluhráčů přijde na trénink v jasně červeném obleku sladěném s cylindrem, hůlkou a brýlemi bez skel a jiný stráví večer tak, že zaparkuje pronajaté Ferrari před nočním klubem a leží na jeho kapotě přímo na očích všem vycházejícím dívkám. Ve světě, kde hráči kupují auta tak velká, že je nedokáží zaparkovat, nebo jsou tak blažení z toho, kolik sportovních aut vlastní, že zapomenou na Porsche, které nechali stát u nádraží. A to mají příjmení zapracované do poznávací značky.

Rozhlížíš se a snažíš se tomu všemu rozumět. Hráči, který si nechá vytetovat šimpanze s brýlemi a sluchátky Beats by Dre líbajícího hlaveň pistole. Spoluhráči, jehož příprava na velký zápas pokaždé obnáší objevit se s Tesco igelitkou obsahující čtyři stejné potraviny. Kolegové z útoku, jenž pošle tweet a pak na něj odpovídá, jako by to byla zpráva někoho cizího, načež začne sám se sebou konverzaci před zraky celého světa.

Posledních dvacet let jsem sledoval změny ve fotbale. Postoupil jsem, sestoupil, vyhrál velké trofeje. Měsíce jsem byl bez gólu, reprezentoval jsem svou zemi na mistrovstvích světa, byl jsem koupený, prodaný, půjčený na hostování a vysmíváný. Myslím, že mám teď o fotbale slušný přehled: o taktice, přestupech, sponzoringu, večerech venku, nocích slávy a divokých oslavách. O obdobích, kdy nedokážeš zavěsit ani ze dvou metrů, třebaže brankáře ležícího na zádech už jsi nechal za sebou.

Taky jsem dělal chyby. Nemám tetování, ale to je hlavně proto, že žádná moje končetina není dost široká, aby se na ni vměstnal viditelný obrázek. Vlastnil jsem

směšná auta, tedy alespoň dokud mě z toho nevyhlédlo nechvalně známé setkání s Royem Keanem. Stával jsem v příšerných nočních klubech a poslouchal hudbu, kterou nesnáším. Alespoň do doby, než mi deset dní v kyprském letovisku Ayia Napa dalo nezapomenutelnou lekci. Koupil jsem si oblečení dražší než průmyslové šicí stroje, na kterých bylo vyrobené. Nikdy jsem nenosil pánskou kabelu Louis Vuitton, v níž není kromě osobního fěnu nic dalšího, ale nebyl jsem od toho daleko.

Proto se zdá být ten správný čas tě do toho světa vzít – okolo vyhazovačů a sametového lana, do šílenství, zábavy a podivností života fotbalisty. Vzít tě s sebou do týmového autobusu a ukázat, jak fungují pravidla, kdo kde a s kým může sedět. Otevřít dveře domovů fotbalistů a zkusit porozumět, odkdy se oranžérie stala nezbytným prvkem domácností. Vyrazit společně do víru noci, kde mě budou cizí lidé nutit předvádět robota a spoluhráči budou kolem chodit v čepicích, přestože je to zakázané, a tmavých brýlích, navzdory tomu, že v nočním klubu je dost tmavo i tak.

Vydej se se mnou do šatny zjistit, kteří hráči se před zápasem odmítají dotknout balonu, objevit, proč spousta milionářů nikdy nemá sprchový gel, slyšet, co říká Cristiano Ronaldo, když se na sebe dívá do zrcadla. Číhat na zadní tyč, abys porozuměl dokonalé technice, jakou se přichozí centr hlavičkuje do horního růžku, nebo z voleje napálí vnější stranou nohy, jestliže tě přeletí. Poslechnout si výklady, jak obehřát konkrétního obránce, proč se není radno zaplétat s tím bekem, co tě naremploval, a proč je jejich brankář docela bez nadšázky ta nejzvláštnější osoba, s jakou kdy budeš sdílet pokutové území.

Půjdeme na pozápasové rozhovory, uděláme ze sebe blázny na sociálních sítích a zkusíme si pohlídat, abychom už nikdy neplatili 250 liber za účes, který měl stát pětku. Budeme trénováni a ukecáváni Harrym Redknappem, naštve me Rafu Beníteze špatně zvolenou koženou bundou a zklidníme se za zvuku tahací harmoniky Torda Gripa. Zazní velmi špatná hudba a udělají se velmi špatná rozhodnutí.

Ale celé to bude zábava. Nic podobného jsi nikdy předtím neviděl ani nečetl. Jsem Peter Crouch. Tohle je *Jak být fotbalistou... a nezbláznit se*. Jdeme na to?

ŠATNY

Vstup se mnou do nitra fotbalu. Vstup se mnou do vnitřní svatyně i do všech ostatních tajných míst fotbalu.

Šatna. Šestnáct hráčů, trenér, všichni asistenti, tým zdravotníků. A přesto je tady nejmocnějším mužem kustod.

Jakmile ti přidělí věšáček, je to navždy. Při každém domácím zápase dostaneš stejné místo. V každé venkovní šatně bude stejný zasedací pořádek. Zkus si sednout jinam a nastane pozdvižení: proč jsi to udělal a proč jsi to udělal právě teď před výkopem zápasu, který musíme vyhrát?

V kustodově systému je logika. Můžeš být přiřazen do řady ke kamarádům, nebo do skupiny podle pozice na hřišti. Útočník k útočnickovi, stoper vedle stopera, brankář osamocený na konci. V domácí šatně bude tvoje skříňka očíslovaná a na tvém místě bude zarámovaná fotka, na které jsi v akci. Ideálně na ní vypadáš dominantně, střílíš gól nebo vypadáš celkově hrdinsky. Rychlý pohled na ni těsně před odchodem na hřiště je jako vizuální poplácání po zádech, zatnutí pěsti, povzbuzení „máš na to, chlapec“.

Šatna na stadionu je úplně jiné místo než šatna v tréninkovém areálu. Možná slouží ke stejnému účelu, ale atmosféra je mnohem vážnější. Před zápasem se shromažďujete v tréninkovém komplexu, přejedete autobusem na stadion a zábava skončí. Vcházíš do šatny a říkáš si:

o tom to všechno je. Všechna ta dřina v dešti a chladu, všechny ty hodiny tréninku po škole v parku, všechno to zdravé stravování, protahování, posilování a časná postel. Relativně časná postel. Aspoň ve všední dny.

Když je výkop v 15:00, přijedeš ve 13:30. Někteří kluci si dopřejí poslední masáž, jiní poslouchají hudbu. Já čtu program od první do poslední strany a zkouším v něm najít něco legračního, co bych klukům přečetl. „Hele, hoši, poslouchajte, co tenhle týden napsal kapitán do svého sloupku! Ach – ty jsi na masáži. Zapomněl jsem – tady už na sebe nikdo nemluví.“ Jsou tu stoly s pitím, vodou, kofeinovými shoty, energetickými gely, plechovkami Red Bullu, balíčky žvýkaček. Rozdělíme si gumové bonbóny. „Nesahej na ty černé, víš, že je mám nejradši.“

Za starých časů byla nejlepší šatna na Highbury. Slavné mramorové chodby tě ohromily. Potom jsi vešel do šaten a poprvé zakusil podlahové vytápění. Jestli jsi ho do té doby nezažil, naprosto tě dostalo. „Ó, můj bože! Kluci, ta podlaha je fakt horká!“ Odhazovali jsme své klubové žabky stranou a procházeli se naboso s úžasem ve tvářích. Teď už je to samozřejmě standard většiny fotbalových sprch. Používá se i na vytápění domácností. Ale tehdy to byl osmý div profesionálního fotbalu. „Tak tohle je Arsenal...“

Stadion Emirates je skvělý. Domácí kabina ve Wembley je obrovská. Že je Aston Villa pořád velký klub, poznáš podle velikosti jejich šatny. Všude mají koberce.

Na starých stadionech jsou šatny zvláštní: Fulham, šatna hostů v chatce v rohu areálu, v památkově chráněné budově, a tak malinká; Anfield, kabiny nalepené na sebe, že šlo slyšet křik soupeře, stísněné staré sprchy;

Loftus Road, stadion QPR, omezený prostor a hluk z ochozů pronikající všemi stěnami. Na Anfieldu jsem se rozhlížel kolem a dohadoval se, které legendy historie seděly na mém místě, či kabát visel na mém věšáčku. A přál jsem si, aby bývaly vyryly iniciály do dřeva jako do školní lavice. V ragbyové šatně Anglie v Twickenhamu má každé místo seznam významných hráčů minulosti, kteří zářili na tvoji pozici. Býval bych je měl rád za zády taky v Liverpoolu. St John, Keegan, Dalglish, Rush, Voronin.

Tyhle místnosti měly charakter. Příliš mnoho těch nových má eleganci, ale jsou nevýrazné. Ty, které jsme měli k dispozici na nových stadionech postavených v Německu pro mistrovství světa v roce 2006, byly pohodlné, ale bezduché, a bylo obtížně odlišit jednu od druhé. Měřítka mi o rok dřív nastavil Giants Stadium v New Jersey při mém debutu za národní mužstvo. Každý hráč měl vlastní pohodlnou kóji velikosti koupelny včetně polohovacího La-Z-Boy křesla. Po zápase jsi nechtěl odejít. Vše, po čem jsi toužil, bylo jen dostat popcorn a pustit si na ploché obrazovce sestřih vítězného utkání 3:2 nad Kolumbií.

Ve velkých šatnách při zápasech Ligy mistrů se můžeš cítit jako gladiátor. San Siro, Bernabéu, Camp Nou – tam všude jsou šatny pod zemí, a když se převlékáš, registruješ hluk nad sebou. Slyšíš všechno to hvízdání, zatímco klusem vybíháš k předzápasovému rozsvícení. Když o pár minut později pomalu nastupuješ na hrací plochu, cítíš, že vstupuješ do kotle plného nenávisti. Pamatuji si, jak jsem se podíval k zemi a na nohou mi stály chlupy. Poskakování fanoušků v ochozech rozechvívalo vodu v kelímcích na stole, dres se mi při navlékání třásl v rukou.

Jestliže se něco zvrtné, je to strašné místo. Když jsem byl v dubnu 2011 na Bernabéu vyloučený po čtrnácti minutách zápasu Ligy mistrů mezi Spurs a Realem Madrid, vracel jsem se do šatny z uší trhajícího hluku do nejděsivějšího ticha. Osmdesát tisíc lidí venku řvalo a ječelo, já úplně sám, nejosamělejší muž v nejrušnější části celého města. Až moc času na utřídění myšlenek, příliš mnoho ozvěn, nikdo, komu by ses mohl omluvit nebo kdo by tě vzal kolem ramen. Stejná myšlenka se ti dokola motá v hlavě: *co jsem, sakra, dělal?* Ohromný řev shora: *padl gól, do prdele, tohle bylo příliš hlasité, než aby byl náš. Do prdele ještě jednou, celé to jde za mnou...*

Když se daří, je to naopak ten nejlepší bar ve městě, pop-up klub, ve kterém jsou všichni stejně naladěni a každý je najednou nejlepší kamarád. Třeba party, kterou jsme měli na San Siru, když jsem dal vítězný gól Spurs proti Milánu v Lize mistrů 2011. Nebo šatna na Anfieldu po vítězství nad Chelsea v penaltovém rozstřelu v semifinále Ligy mistrů 2007... Tyhle noci patřily mezi nejlepší venkovní povyražení, jaké lze zažít, a přitom se odehrávaly uvnitř, mezi špinavými trenkami, zablácenými štulpnami a dresy páchnoucími potem. Protřepané plechovky piva stříkaly všude, jídlo létalo vzduchem, tancovalo se, skákalo i zpívalo. Takže moment, dnes v noci se nejde spát, dokud slunce znova nevystřčí hlavu.

Asi jediným zmírněním porážky Liverpoolu od AC Milán ve finále Ligy mistrů 2007 bylo, že mě hned po závěrečném hvizdu poslali na dopingovou kontrolu. Znamenalo to, že jsem musel projít přímo kolem šatny do malé kóje, kde jsem po tom proběhaném večeru v rozpálených Aténách celé věky proseděl při čekání na nahromadění moči. Kdybychom vyhráli, odehrávala by

se největší fotbalová party, kterou bych měl možnost zažít, vyvrcholení nejen tolikerého kolektivního úsilí v té sezóně, ale všech mých nadějí, snů i tvrdé dřiny od mých pěti let. Nejsem si jistý, že bych o to mohl přijít. Asi bych se smířil s šestiměsíčním zákazem a pozdější obhajobou: „Podívejte se na mou postavu, přece je zřejmé, že tohle celé je dané přírodou. Bylo potřeba pokropit Stevena Gerrarda pivem a vylít kbelík studené vody na Rafu Beníteze.“ Co by ti jinak zůstalo? „Tati, jaká je tvoje nejsilnější vzpomínka na večer, kdy jsi vyhrál největší trofej klubového fotbalu?“ „Jak jsem seděl s penisem v ruce, zatímco mě pozoroval cizí muž s psací podložkou, a zoufale jsem myslel na tekoucí vodu.“

Možná ti budou povědomé historky, v nichž se domácí tým snažil zničit soupeře „přichystáním“ šatny hostů. Nepochybně se to stávalo: topení zapnuté na maximum, takže jsi usínal ještě před výkopem; zavřený přítok horké vody, aby ve sprchách tekla jen ledová; donáška obvyklých konvic s čajem, do kterého se nasypalo tolik cukru, že se buď nedal pít, nebo to vyžadovalo okamžitou zubní operaci. V Rotherhamu se převlékalo ve stavební buňce, až pak se přecházelo na hřiště. Teď se tě naopak snaží zabít pohodlím: palácové komnaty, každé sedadlo polstrované, úžasné sprchy, a jestliže jsi na Stamford Bridge, toaletní potřeby od Molton Brown. Je to jako navštívit lázně pro pány. Zrovna když se cítíš připravený k peelingu obličeje, uvědomíš si, že se ti Gary Cahill snaží šlápnout na kotníky.

Pořád ještě mi připadá zvláštní, že navždy zmizely společné koupele. Když jsem začínal, byly naprosto nedílnou součástí fotbalu – všichni nahrnutí uvnitř, nazí a zablácení, staré dobré ošplouchnutí a lezlo se ven

s nádobíčkem zářícím všude okolo. Teď už jsou koupele dávno minulostí a ty si říkáš, jakou měly zvláštní atmosféru: sedíš ve špinavé vodě, náplasti se pohupují na hladině kolem, kousky trávy a bláta se na tebe lepí, ať sis je s sebou přinesl, nebo ne. Představ si, že bys měl zkusit stejný koncept zavést pro dnešní mladé kluky. Mysleli by, že jsi blázen nebo zvrhlík.

Společné koupele zahubila sportovní věda. Teplo je špatné pro nohy, kdežto ledování po zápase má významně urychlit regenerační proces. Ale něco se mi na koupelích docela líbilo. Nádrž byla hluboká, nejhlubší, jakou jsi kdy zažil. Uvnitř všichni pohromadě obklopeni duchem přátelství. Že bylo římské impérium založeno na veřejných lázních, mělo své opodstatnění: lidé se tam stmelí. V koupelích pro všechny jsou si všichni rovni.

Klasický snímek z oslavy finále FA Cupu: třináct mužů ve špinavé vodě, polovina z nich kouří, zbytek pije mléko přímo ze skleněné püllitrové lahve. Při pohledu na Bobbyho Charltona a Bobbyho Moorea s lahvemi světlého piva v rukou to vypadá na skvělou zábavu. Jako někde v putyce. Od prsou nahoru to dělá dojem rozlučky se svobodou, od prsou dolů dost podivného nočního klubu.

Teď už je samozřejmě všechno jen o sprchování. V největších šatnách, jaké jsou třeba ve Wembley, je okolo patnácti sprch. Celý prostor bývá spíš otevřený, než že by tam byly oddělené sprchové kouty jako v luxusní posilovně. Ani tam na zdi nevisí dávkovače sprchového gelu. Musíš si přinést vlastní, což ale v případě nás fotbalistů, za které téměř všechno ostatní někdo zařídí, znamená, že pokaždé zapomeneme. Vždycky to dopadne tak, že se dělíme o jedinou lahvičku „sprcháče“,

kterou někdo shrábnul v hotelu, posíláme si ji dokola a mačkáme z ní stále nevýznamnější množství gelu. Jinak to bylo jen tehdy, když tým bydlel v Malmaisonu. Jak ví každý, kdo měl potěšení se tam ubytovat, sprchové gely a šampóny jsou v takové velikosti, že vystačí minimálně na sedm dní. O pěknou spoustu z nich tam musí přijít. Den po Malmaisonu jsme vybavení. „Potřebuje někdo kondicionér? Ne?“

Ručníky má na starost opět kustod. Jsou na nich týmová čísla kvůli identifikaci, což může zároveň znamenat, že máš pěknou řádku sezón k dispozici starý kus hadru. Můj poslední ručník ve Stoke byl v oběhu šest let, víc se rozpadal, než držel pohromadě, a byl roztřepený všude, kde zrovna neměl díru. Musel jsem si dupnout. Nejsem primadona, ale po sprše se rád osuším.

Slabé místo šaten jsou záchody. Jen si to představ: pokud je sraz ráno, máš tam třicet chlápků, co přijeli rovnou z domova a hned si dali kafe. Ve Stoke mají tři záchody. To je nepěkná rovnice. A k tomu to jejich umístění: přiléhají přímo k šatně. Odér je barbarský a chybí aspoň malá předsíňka nebo chodba, která by posloužila jako přechodová komora. Tohle uspořádání je jediný důvod, proč jsem rád za odchod Roberta Hutha. Je to velký Němec a má velký německý apetýt – to je všechno, co k tomu chci říct. Je to tak zlé, že někdy jdu radši o patro výš využít samostatný záchod v úhledné chodbě. Malá oáza uprostřed ohavného zamoření.

Největší předností šaten je jídlo. Po venkovním zápase si ho vždy necháš donést. A zase je nejdál Arsenal. Pizzy jsou standardem, kamkoliv se vrtneš, ale Arsenal je na tom o trochu lépe. Jsou to doslova umělci: budou tam kuřecí křídla, americké brambory, všechny druhy

jídla, které považuješ za zakázané, ale které jsou v pořádku v té kritické hodině po zápase, protože jednoduše potřebuješ něco spolknout a už tolik nezáleží na tom co. Čím chutnější jídlo, tím snadnější je ho pozřít. Pokud jsi odehrál plných devadesát minut, často můžeš pocítovat lehkou nevolnost a potřebuješ veškerou dostupnou pomoc. Jestli jsi zápas proseděl na lavičce, můžeš se ve skutečnosti cítit ještě hladovější, protože jsi byl stejných pět hodin bez jídla, ale neabsolvoval jsi intenzivní zátěž, která ti rozbouří vnitřnosti. Otevře se ti zvláštní pohled na tři chlápky, do kterých po dni stráveném na zadnici padá hromada margherit v rodinném balení.

V šatnách dojde i na bitky, ale ne kvůli poslednímu kousku pizzy. To nastane o poločase, když někdo udělal hloupou chybu nebo se nevrátil se svým hráčem. Vlastně to není vůbec špatná věc. Může to být bezpečný prostor pro vypuštění veškeré zloby před druhým poločasem. Jednou jsem viděl Stevena Nzonziho a Jona Walterse po regulérním pěstním souboji nastoupit a sehrát společně brilantní druhou půli. Oba schytali slušné rány, ale ukázalo to, že jim na výsledku záleží. Mnohem horší je, když v poločasové kabině za nepříznivého stavu 0:2 nikdo nemluví a o některých hráčích se dá říct, že pro ně není velký rozdíl, jestli se vyhraje, nebo prohraje.

Šatna je rovněž jeviště pro komediální výstupy. Se Spurs jsme hráli předsezónní zápas proti Brightonu a cestou tam se nám mladý záložník Jamie O'Hara chlubil novou smlouvou na patnáct tisíc liber týdně – slušnou sumou na hráče, který se teprve snaží prosadit. V první půli jsme byli darební. V šatně nás Harry Redknapp totálně sjel: „Vy pos**** zoufalci! Vy neužitečná bando budižkničemů!“ Jeho prst se zabodl do

O'Hary: „Ten kluk je jedinej, kdo hraje naplno! Vám ostatním se přitom týdně platí x , y a z , a on má jenom pět tácu!“

Výlev pokračoval, všichni měli skloněnou hlavu, nikdo se mu nechtěl podívat do očí. Konečně se trenér vyčerpal a vyrazil z kabiny pryč. Dlouhé ticho. Nakonec ho prolomil Jonathan Woodgate. Vzhlédl jsem k němu a viděl, jak se uculuje. Pomyslel jsem si: *jak se po tom všem může smát?* A pak ukázal na Jamieho: „Ty malej lháři! Řekls nám, že máš patnáct tisíc za tejden...“ Ne-trápila nás ta suma, ale fakt, že v uplynulém týdnu všem v dosahu pověsil na nos spoustu bulíků.

Kabina byla vždycky svatá, nikdo mimo tým se nikdy nedověděl o potyčkách a legraci, které se tam odehrály. Asistent trenéra stál u dveří a držel je zavřené pro případ, že by vcházel rozhodčí a trenér by dosud nabádal svěřence, aby pořádně nakopali soupeřova klíčového hráče. Blokoval vstup člověku s čajem, jestliže se dva ze spoluhráčů zrovna drželi pod krkem. To se změnil. Manchester City má na Etihadu Tunnel Club, což je přirozený vývoj, protože mediální společnost, která přistí smlouvu o televizních právech zase vyžene vzhůru, bude požadovat ještě větší přístup do zákulisí.

Dokážu to pochopit. Tvůj největší fanouškovský sen je být vpuštěný do nejvnitřnější svatyně. Dokonce ani po nejlépe naplánované invazi na trávník při oslavách postupu nebo získání trofeje se do šatny nedostaneš. Je to speciální místo. Když jsem hrál na Old Trafford v zápase na podporu Unicef, byla v mém týmu půlka vítězů treble Manchesteru United z roku 1999 a vedl nás sir Alex Ferguson. Po jednom mém boku byli Ryan Giggs, oba Nevilleové, Paul Scholes a David Beckham.

Když k nám sir Alex promlouval, schválně jsem se natočil tak, abych viděl jen kluky z United. A na chvíli jsem si dovolil představu, že jsem tam byl v roce 1999 s nimi, snad před prodloužením semifinále FA Cupu proti Arsenalu, snad před finále Ligy mistrů proti Bayernu Mnichov na Camp Nou.

Vůbec nejsem fanoušek United, ani jsem nikdy nebyl. Ale je třeba respektovat, čeho jako tým dosáhli. A tak jsem tam seděl a přemýšlel: *je to tak zvláštní, ale krásným způsobem bláznivé, protože tohle je to, čím si oni prošli. A já to zažívám taky, což se podaří jen málokomu dalšímu.*

RITUÁLY

Jednou mi někdo řekl, že mnohonásobná grandslamová vítězka Serena Williamsová, pravděpodobně nejlepší tenistka historie, zosobnění chladnokrevného talentu a dokonalosti pod tlakem, má jeden nelogický rituál: během turnaje ani jednou nevymění ponožky.

Dva týdny a sedm zápasů na grandslamu jsou na jedny ponožky celkem výkon. Zdá se to těžko uvěřitelné, což vede paradoxně k tomu, že lidé tomu tím spíš věří. Pověřivost nedává smysl z principu, tak proč by zrovna tohle neměla být pravda?

Varovný příběh. Koluje historka – říkám historka, ale nyní se z toho stal téměř mem, určitě banner, tričko i nekonečný zdroj pátrání na sociálních sítích –, který můžeme nazvat Crouchík si dává své nachos.

Mělo se to stát takhle: jsem v kině, kde je dlouhá fronta na občerstvení. Nedám se tím odradit, protlačím se až dopředu, pohlédnu na chlápka za pultem a vyšťeknu slovo „nachos“ – žádné „prosím“ ani omluva směrem k hladovým zákazníkům, které jsem nechal za sebou. Také existuje verze, ve které nezaplatím. Každopádně se po obsloužení otočím k zástupu, stojím tam, dávám si do pusy jeden kus nachos za druhým a bez mrknutí brvou chroupu. Zezadu se ozve křik: „Co to děláš, Crouchíku?“ A já pronesu osudnou větu: „Crouchík si dává své nachos!“

Mám nachos rád a v kině si pár kousků příležitostně zobnu. Ale předbíhat? Nikdy. Jíst je, zatímco blokuju

frontu? Ne. Občerstvení v kině se kupuje proto, aby se vzalo k filmu. Kdo zhltně celou krabici nachos ještě v předsálí? A hlavně – největší ze všech hříchů – mluvit o sobě ve třetí osobě? Dej mi s tím pokoj.

Bohužel se zdá, že na ničem z toho nezáleží. Obdržel jsem fotky lidí, kteří měli na oblečení slogan: „Crouchík si dává své nachos.“ Objevil se i na nápisech v hledištích stadionů a zřídka uběhne týden, aby mi někdo netweetnul fotku, na níž konzumuje nachos a na tváři má vědoucí úšklebek.

Možná to má Serena podobně. Na každý zápas nosí ponožky od stejné značky, někdy na nich ulpí antukový prach nebo skvrna od trávy. Než se naděješ, kolují fotky jejích špinavých ponožek a někdo se rozhodne, že je neprala od doby, kdy o deset dní dřív vyprovodila bez ztráty setu světovou hráčku č. 112. Takže když řešíme rituály fotbalistů, musím začít těmi, které jsem viděl na vlastní oči. Nebo jsem je – jako v případě Shauna Derryho – slyšel vlastníma ušima a cítil vlastním nosem.

Derry trval na tom, že bude před každým zápasem zvracet. Čímž myslím, že pokud ho nedonutily vrhnout jeho nervy, strčil si prsty do krku a vyřešil to sám.

Neřeknu nic objektivního, když dodám, že to v šatně Portsmouthu reálně devastovalo atmosféru. Graham Rix nebo Harry Redknapp byli zrovna zaujatí svým velkým motivačním proslavem, napětí se stupňovalo, všichni ostatní jsme seděli v soustředěném tichu a najednou z toalet přiletělo ušidrásající: „BLÉÉÉÉÉ...“

Už se to dalo předvídat: „Kde je Dezza?“ A náhle se ozvalo něco, co znělo jako řev motorky s dvojitým výfukem. Jsem tolerantní člověk; cokoliv ti sedí, udělej to. Kdybych já zvracel před zápasem, celé hodiny bych byl

slabý jako kotě. Ale jde o to, že existují diskrétní zvraceči, kteří se s omluvou uklidí do tichého rohu, a potom ti druzí, jako je Shaun Derry.

Harry sám byl spíš na kravaty. Jestliže se vyhrálo, byla stejná kravata nominována i do následujícího zápasu. Když se prohrálo, recykloval některou předtím neúspěšnou a dal jí novou šanci. Jeho vytrvalost byla obdivuhodná.

V Southamptonu bylo období, kdy byla dotyčná kravata šokující: tmavé pozadí poseté obrázky červených psů. Měli jsme pár dobrých výsledků, takže s ní pokračoval, a pokud si vzpomínám, měl ji na sobě při domácím vítězství nad Liverpoolem a venkovním v Middlesbrough. Mohla si zásluhy přičítat kravata? V jednu chvíli se na ni někdo z kluků zadíval a oznámil Harrymu, že je strašná. Harry zčervenálý vztekem odvětil, že ji dostal od vnuka. I když tedy přinesla štěstí týmu, byla vážně smolná pro tohoto hráče, který strávil zbytek týdne tím, že se snažil nepřiplést Harrymu do cesty.

Moc kravaty měla své limity: v tom ročníku jsme sestoupili. Nezachránil ji ani její dřívější úspěch, jakmile jsme začali prohrávat, Harry se jí zbavil. Možná se vrátila v dalších klubech. Harry zcela určitě vedl víc týmů, než kolik má kravat, a recyklace byla proto prakticky nevyhnutelná.

Rituály nejsou od toho, aby dávaly smysl. V šatně před zápasy Anglie se John Terry odmítal dotknout míče nohou. Pokaždé, když se k němu balon přiblížil, vyšiloval. Kutálející se objekt ho donutil zvednout obě nohy z podlahy jako bábinku při setkání s myší. Zdůrazněme na tom to bláznivé: byl fotbalista, jeho kariéra, jeho podstata, celý jeho život byly o spojení nohou

a míče. Přistihl ses, jak k němu schválně jeden posíláš, jen abys mohl sledovat jeho reakci.

Mám své vlastní rituály. Dříve jsem jich měl ještě víc, ale musel jsem je zredukovat, protože to začínalo být stupidní. Bylo jich tolik, že jsem se obtížně rozpomínal, co mi ještě před zápasem zbývá udělat. A pořád jich mám hodně: vždycky nosím dlouhé rukávy bez ohledu na počasí (když je na letním turnaji vedro, vyhrnu si je); před utkáním po pozdravení soupeře vyskočím co nejvýš, hlavičkuju naprázdno, udělám krátký sprint a ohnu se, abych si zašněroval tkaničky na pravé kopačce. Ve stejný čas provádí svoje rituály táta: dá si stejné kafe ze stejné kavárny a stejný předzápasový oběd – ale spon dokud se daří. Když prohrajeme nebo zahodím dobrou příležitost, viní z toho sebe. Slýchám pak od mámy: „Nezlob se, Petere, prý zašel o půli pro hamburger k nesprávnému stánku.“

Někde hluboko uvnitř těchto věcí je semínko logiky. Záležitost s tkaničkou začala myšlenkou, co se stane, až mi při střelení odletí kopačka. A tak si utáhneš tkaničku, hraješ dobře, dáváš góly a najednou se zdá moc riskantní se na to vykašlat. Fotbalisté jsou tvorové podléhající návykům. Jestliže odehraješ 600 zápasů, poslední desetiletí jsi strávil v Premier League, skóroval jsi na mistrovství světa – proč bys to vše ohrožoval?

Utěšuju se tím, že moje rituály jsou aspoň praktické. Bývalý spoluhráč Benoît Assou-Ekotto ze Spurs se vždycky lišil. Vybav si typického moderního hráče: tetování, Drake v MP3 přehrávači, posedlost hrou a slávou, již přináší. Benoît se nejenom o fotbal nezajímal, on ho skutečně neměl rád. Neznal mnoho fotbalistů – a nemyslím osobně, on vůbec nevěděl, kdo jsou. Když

sis s ním v sobotu ve 13:30 sedl na White Hart Lane, neměl nejmenší tušení, s jakým týmem budeme za půl-druhé hodiny hrát. „Ale Benoîte, mluvili jsme o tom při trénincích celý týden...“

Ještě k jeho předzápasovému jídlu, které si dával před úplně každým utkáním. Nikdo z nás ostatních nejsme dobrodruzi. Posledních dvacet let jsem jedl těstoviny s kuřecím masem bez omáčky, což je spíš čisté palivo než požitek. *Dostaň to do sebe, pusť se do toho!* Benoît se ničím takovým neobtěžoval. Místo toho se objevil s Tesco igelitkou, která pokaždé obsahovala stejné čtyři položky: croissant, horkou čokoládu, colu a sáček chipsů.

Croissant pochopit dokážu, jelikož Benoît je francouzský Kamerunec, a stejné kulturní pozadí má i horká čokoláda. První namáčel do druhého. Ale chipsy s colou? Jako by to byly dva oddělené obědy: jeden patřící Pařížanovi středního věku, druhý dvanáctiletému klukovi ze Seven Sisters Road v severním Londýně.

Nicméně to fungovalo. Vždycky byl ve skvělé fyzické kondici a velmi zřídka zraněný. Přijali jsme to stejně jako všechny jeho ostatní podivnosti: nahodilá auta, kterými přijížděl na trénink – jednou Smart, podruhé Lamborghini, potom Ford Focus, starý Cadillac s velkými ploutvemi na zadních blatnících –; způsob, jímž odmítal regenerační ledové koupele, opíraje se o základní předpoklad, že jsou „příliš studené“.

Když si jednou Benoît plnil mezinárodní povinnosti, rozhodl se legendární kamerunský útočník Samuel Eto'o odměnit každého ze spoluhráčů drahými hodinkami za to, že se kvalifikovali na mistrovství světa 2010. Benoît je odmítl přijmout. „Nikdo mi nebude

kupovat hodinky. Až budu chtít hodinky, můžu si koupit vlastní.“

Rád si představuju zmatený a nevěřící výraz na Samuelově tváři v momentě, kdy to Benoît vyslovil. Promyšlenost originálního nápadu, velkorysost daru, zloba, s níž na něj Benoît reagoval. „Cože jsi? Neurážej mě, já si tuhle pitomost nevezmu...“

Před zápasem si odmítám protahovat lýtkové svaly. Začalo to, když jsem bral jako náctiletý kreatin, abych dodal trochu na objemu své hubené postavě. Kreatin dehydruje, takže okolo sedmdesáté, osmdesáté minuty jsem dostával hrozné křeče do lýtek. Místo toho, abych vinil kreatin, připsal jsem to protahování lýtek, tedy přesně tomu, co tě křečí zbaví. Takže jsem si pomyslel: *víš co, přestanu si protahovat lýtko.*

Přesně ve stejnou dobu jsem přestal brát kreatin a už nikdy jsem nedostal křeče. Abych byl fěr, nemám zrovna největší lýtko. Ale taky jsem od té doby neměl podobné zranění, tak proč to riskovat? Když nám řeknou, ať si protáhneme lýtko, věnuju se místo toho hamstringům. Taková je fotbalistova logika.

Míval jsem slipy pro štěstí, které mi má žena Abbey dala k Vánocům. Zpředu klasický tvar Y, zelená barva, slova „SLIPY PRO ŠTĚSTÍ“ přes funkční část. Mohou se slipy samy rozhodnout, zda přinášejí štěstí, nebo to závisí na jejich majiteli? V každém případě tyhle štěstí nosily: dal jsem branku Liverpoolu hned v prvním zápase, kdy jsem je měl na sobě, a potom jsem je nosil dál a dál střílel góly. A pak jsem je jednoho týdne zapomněl. Před zápasem jsem se zoufale prohraboval taškou a hledal záblesk zelené. Najednou mi to přestalo střílet.

Doopravdy jsem se bál, že některý hráč v šatně slipy zahlédne. Raději jsem je držel v utajení. Zpětně si myslím, že jsem ohledně nich měl být otevřenější a že chyba mohla být v praní. Snad se trocha toho štěstí vylouhovala pokaždé, když šly do pračky, a potřebovaly prát při nízké teplotě nebo ručně. Možná se dodávaly nabité šesti vrstvami štěstí jako předplacená SIM karta. Jsem si jistý, že někde doma pořád jsou, ale už nade mnou ztratily svou moc. Ani jsem nikdy nezjišťoval, odkud je Abbey měla, abych si pořídil další. Chci věřit, že je koupila od tajemné staré ženy zahalené v černém plášti a špičatém klobouku. Buď takhle, anebo v oddělení netradičních dárkových předmětů M&S. Abbey o magickém účinku těch slipů neměla ponětí. Její nezájem o fotbal je absolutní, ačkoliv má otce celoživotního fanouška Liverpoolu, který byl na všech pěti vítězných finále Poháru mistrů evropských zemí. U Abbey není nic neobvyklého, když mi v sobotu ve 14:45 napíše zprávu s dotazem, kde jsem.

Mám to tak radši. Znamená to, že můžu vypnout, jakmile přijdu domů. Jednou jsem nastřelil břevno z méně než dvou metrů. Po zápase jsem byl očividně skleslý a Abbey se zeptala, co se stalo. Když jsem jí to řekl, byla skutečně ohromená. „Břevno? Ale to je tak malý terč. Do sítě by se dokázal trefit každý – to by bylo snadný, byla přímo před tebou. Ale ty jsi dokázal trefit něco až nad svou hlavou a hned napoprvé. To je úžasný!“

Porovnej to s údělem mého bývalého spoluhráče, který se domů vracel poté, co zavinil penaltu, a žena na něj v kuchyni čekala s pěstmi na bocích a zuřivostí ve tváři. „Na cos myslel, ty blbče? Kolikrát jsem ti jenom

říkala: zůstaň na nohou! Vytlač ho do strany, nechod' do toho!“ Pak ho popadla a začala předvádět, jaká měla být správná pozice těla a kam se měl postavit, vytlačujíc ho kolem kuchyňského stolu do předsíně.

Co se týká poverčivosti, je to těžší pro fanoušky než pro hráče. Jako hráč můžeš hru aspoň ovlivnit. Jako fanoušek můžeš nosit tolik slipů pro štěstí, kolik chceš, ale nemůže se stát, aby tě míč trefil do pozadí, od něhož se odrazí do brány. A přitom si fanoušci připisují vinu: „Já věděl, že mám radši zůstat stát, místo abych seděl na pohovce, když to fungovalo v první půli.“ Nebo: „Kdybych neztratil tu šálu, nic z toho by se nestalo...“

Zahraniční příliv do britské hry věci trochu změnil. Při vbíhání na hřiště nebo oslavě gólu se teď častěji ukazuje k obloze, což by mohlo mít víc co dělat s tím, kde je podle hráčů nebe, než s láskou ke kumulonimbu nebo prolétajícímu tryskáči. Dokonce i nevěřící tomu jdou někdy rádi naproti. Linvoy Primus a Darren Moore z Portsmouthu byli oddaní věřící. Před zápasem se modlili a ve Fratton Parku jim zřídili modlitebnu. Potom se najednou přidal Jermain Defoe, k překvapení nás všech, kteří jsme ho nikdy předtím neslyšeli hlásit se k nějaké církvi. Jenže když začneš něco dělat a následují góly a úspěch, přesvědčíš sám sebe, že to pomáhá, ačkoliv je také možné, že to nemá žádný efekt. Než se naděješ, už se toho nemůžeš jen tak zříct.

Hráč: Laurent Blanc

Rituál: Před zápasy mistrovství světa 1998 líbal hlavu svého francouzského spoluhráče a brankáře Fabiena Bartheze.

Verdikt: Podle legendy vyhrál tento rituál Francii titul mistra světa. Lze si domyslet, jak to vzniklo: Barthez měl tu nejlíbatelnější hlavu v týmu a téměř ideální výšku pro nepatrně vyššího Blanca. Zkusil to jednou, tápající tým vyhrál následující zápas a poté už bylo na domácím mistrovství světa příliš riskantní to neopakovat.

Jenže to je to. Taková věc je nepřenosná. Fungovala skvěle v konkrétní kombinaci, ale nedovedu si představit, jak Ryan Shawcross pusinkuje Jacka Butlanda, nedej bože naopak. Harry Maguire a Jordan Pickford? To ne. Je to klasicky galská záležitost, muži ve Francii se běžně políbí i tak. Anglická hra se za posledních dvacet let hodně změnila, ale pořád je jiná.

Hráč: Tommy Elphick

Rituál: Bývalý obránce Brightonu, Bournemouthu a následně Villy se před každým zápasem držel brančkové tyče.

Verdikt: Proč? A jak dlouho?

Hráč: Paul Ince

Rituál: Z tunelu na hřiště vycházel jako poslední a dres si oblékl až tam.

Verdikt: Dokážu pochopit, že chtěl být poslední. Je to cool. Vypadáš díky tomu, jako bys to měl na povel. „Vy, děti, běžte napřed, já pohlídám nebezpečí vzadu.“ Nejlepší hráč, nebo alespoň ten, který si myslí, že je nejlepší, tradičně vychází poslední. Kapitán vede ven, co zbývá dalšího, aby to stálo za zmínku? Nikdo si nepamatuje kluka, který vyběhl čtvrtý nebo

devátý. Jen si člověk musí dát bacha. Kolo Touré z Arsenalu jednou nestihl začátek druhého poločasu Ligy mistrů proti AS Řím, protože čekal, až projde William Gallas a on za ním vyběhne jako poslední. Gallas už byl ale dávno na hřišti. Mrzuté.

Co se týká dresu: abys ho mohl sundat, musíš být v kondici. Pokud nejsi, nedělej to. V takovém případě se tvým rituálem stává: neopustím tuto šatnu, dokud nebudu úplně oblečený. A to s volným rozlišovákem a ideálně taky s širokou bundou pro náhradníky, přičemž se nezapomeň nadechnout do hrudníku.

Hráč: Gary Lineker

Rituál: Odmítal vystřelit na bránu během předzápasového rozcvičení.

Verdikt: Možná se budeš chtít vysmát Garyho uvažování, které bylo zjevně založeno na obavě, že vyplývá své góly, jako by jich měl útočník omezené množství. Na což já bych řekl, že žádné nevyplýval, nebo jo? Rekordních 48 za Anglii, které překonal až Wayne Rooney, 238 v ligách doma i zahraničí, první Angličan, který kdy vyhrál Zlatou kopačku pro nejlepšího střelce mistrovství světa. Fungovalo to, tak proč to kritizovat?

Hráč: Andy Cole

Rituál: Odmítal se před zápasem rozehřívat na hřišti.

Verdikt: Když jsem byl jako malý v Chelsea podavačem míčů, zavile jsem studoval každého hráče, abych objevil perly, které od nich můžu převzít. Kdykoliv na Stamford Bridge přijel Manchester United, hledal jsem Colea, ale nikdy jsem ho až do výkopu

nezahlédl. Takže když bývalý středopolař United Darren Fletcher přišel do Stoke, zeptal jsem se ho na to. Cole se údajně odmítal dotknout míče, dokud nezazněl úvodní hvizd. Zůstával v šatně a tam prováděl pár cviků: rychlý sprint na místě, výskoky, protahování.

Andy Cole za svou kariéru nastřílel 293 gólů. S United vyhrál Ligu mistrů, pět titulů Premier League a dva FA Cupy. Vedl by si lépe, kdyby před zápasem párkrát zavěsil? Golfista by přisvědčil. Před každým kolem jde profík na odpaliště i na green upevňovat svůj švih. Vzpomínám na Franka Lamparda, který kopal deset penalt na konci každého tréninku. Vzpomínám na senzační přímák Davida Beckhama v roce 2001, z něhož dokázal v poslední minutě skórovat proti Řecku, protože to den po dni piloval na tréninku. Ale to je trénink a v něm byl Cole stejně horlivý jako oni. Než přišel den zápasu, už měl natrénováno.

Hráč: Johan Cruyff

Rituál: Jako hráč Ajaxu Cruyff před zápasem plácal svého brankáře Gerta Balse přes břicho. Potom vyplivl žvýkačku na soupeřovu půli.

Verdikt: Někdy si říkáš, jak asi takové věci začaly. Bývalý waleský a britský ragbista Delme Thomas do sebe před zápasy kopal velkou sherry se dvěma syrovými vajíčky. Koho prvního napadlo přidat do sherry syrová vajíčka? Pojdme ještě dál: kdo se jako první rozhodl vzít lahev sherry na zápas? Dal tam rovnou obě vajíčka, nebo rozklepl první a řekl si: je to dobré, ale chtělo by to jedno navíc?